

Lisa 3: Informeeritud nõusolekuvorm lapsevanemale

Kavand: **Informeeritud nõusolekuvorm lapsevanemale/eestkostjale lapse uuringus osalemiseks grüpiintervjuul: „Heaolu Eesti laste käsitlestes“**

Lugupeetud lapsevanem/eestkostja!

Kutsume Teie last osalema uuringus „Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine“¹mille viivad läbi Sotsiaalministeeriumi tellimisel Tartu Ülikooli juhitud uurimisgrüpp koostöös Tervise Arengu Instituudi (TAI) ja SA Mõttekoda Praxisega.

Uuringus osalemiseks palume teie lapsel osaleda laste grüpiintervjuul „Heaolu Eesti laste käsitlestes“, mille eesmärk on selgitada erinevate Eesti laste käsitlesti laste heaolulust. Teie lapse arvamus ja vaated aitavad kujundada Eesti laste heaolu andmepilti, mis saab olema laste heaolu kajastav andmete ja indikaatorite näidikulaud, mis aitab teadmiste põhiselt suunata riigi, kohaliku omavalitsuse ja kogukonna tegevusi selliselt, et need toetaksid paremini laste heaolu ja arengut tänases Eestis.

Grüpiintervjuu käigus toimub:

- Sissejuhatus teemasse ja tegevustesse;
- Laps valmistab loovtöö (joonistus või kollaaž) teemal „Hea elu“;
- Vestlus, kus laps saab väljendada oma mõtteid ja arvamusit heaolu teemadel.
- Kokkuvõte ja tagasipeegeldus.

Grüpiintervjuul käsitletakse järgmisi teemasid:

- Kuidas lapsed mõistavad head elu?
- Milliseid valdkondi ja teemasid toovad lapsed esile rääkides laste heaolust?
- Mida saaksid laste arvates täiskasvanud teha, et lastel oleks Eestis parem elada?

Loovtöö valmistamine ja vestlus kestavad kokku 45 minutit kuni 1,5 tundi. Grüpiintervjuu toimub lapsele tuttavas keskkonnas, perioodil veebruar – aprill 2026, täpse aja kooskõlastame teiega nõusoleku positiivse vastuse saamisel.

Uuringu kasu:

Uuring annab võimaluse lastele kaasa rääkida neid puudutavates teemades ja seeläbi suurendab nii laste endi kui uurijate teadmisi, mis mõjutab laste heaolu Eestis. Lapse jaoks võib uuringus osalemine olla võimestav kogemus, mis toetab tema eneseväljendust, loovust ja julgust. Uuringus kasutatakse loovmeetodit, mis pakub mängurõõmu ja hoiab tähelepanu. Läbi loovate tegevuste on lastel lihtsam ka teemat mõtestada ja oma arvamus avaldada.

Võimalikud riskid:

Kuigi küsimused on üldised ja ei suuna last rääkima isiklikest või negatiivsetest kogemustest, siis on arvestatud, et kui mõnel lapsel ikkagi kohtumisel tekivad emotsionaalsed ebamugavused, siis neid maandatakse last toetava uuringukorraldusega ja uurijad on valmis ka lapsega pärast toetavalt arutama. Uurijatel on pikaajaline kogemus töös lastega. Osalemine on vabatahtlik, laps võib vestlusest loobuda või

¹ Uuringut viiakse läbi poliitikakujundamise eesmärgil vastavalt Isikuandmete kaitse seaduse § 6 lõige 5 alusel

Lisa 3: Informeeritud nõusolekuvorm lapsevanemale

küsimustele vastamata jätta, teha pause või osaluse katkestada igal hetkel ilma selgituseta (sissejuhatuses lastele ka selgitatakse seda võimalust).

Andmete töötlus ja konfidentsiaalsus

Esineb väike risk kaudsele tuvastamisele tulenevalt vestluses ja loovtöodes esinevate detailide kokkulangemisest. Maandame seda riski pseudonüümide kasutamise ja isiku tuvastamist võimaldavate detailide eemaldamisega (sh loovtöödest). Me ei avalda lapse nime, lapsega seotud (haridus)asutuse täpset nime või muud infot, mis seostab konkreetse lapse osalemist uuringus.

Grupiintervjuu raames kogutavaid andmeid (lapse mõtteid ja arvamusi või tema loovtööd) ei seostata otse tema isikuga sh pärisnimega, kogutav materjal seostatakse ainult lapse vanuse, soo, emakeele ja intervjuu toimumise aja ja lapsega seotud koha-asutuse üldnimega ehk uuringu käigus kogutav materjal seotakse pseudonüümiga (nt: 10.a_poiss_EE_12.04_kool1). Andmete analüüsile tuginevate tulemuste avaldamisel ei seostata andmeid lapse isikuga ja tulemusi avaldatakse vaid üldistatud kujul. Kui tulemuste puhul on vajadus viidata andmete allikale täpsemalt, nt seostatuna lapse vanuse, soo, emakeele või koha-asutusega, siis kasutatakse ainult vastavat pseudonüümi või selle veel kärbitud osa. Laste ka kaudse tuvastamise vältimiseks ei avaldata tulemustest erilisi lapse isikule viitavaid detaile.

Grupikohtumise vestlused helisalvestatakse ainult teie ja lapse eelneva nõusoleku korral. Helisalvestised kustutakse ja säilitatakse vaid nende transkriptsioonid (maha kirjutised), kus ei tooda enam seost konkreetse lapsega (kasutatakse ainult pseudonüüme). Kõiki kogutud andmeid hoitakse turvaliselt Tartu Ülikooli serveris, millele ligipääs on ainult uuringu vastutavatel liikmetel. Nii teie kui lapse antud nõusolekulehed hävitatakse kolm kuud peale intervjuude läbiviimist, mis on eeldatavasti 2026. aasta II kvartalis. Pseudonüümituna uurimistulemusi säilitame teaduslikul eesmärgil tähtajatult.

Uuringu osaleja õigused

Teil ja teie lapsel on õigus võtta oma uuringus osalemise ja antud andmete kasutamise nõusolek tagasi pöördudes uuringu vastutava kontaktisiku poole (nõusolekulehe lõpus leiate kontaktid). Samuti saab laps ise otsustada katkestada osalemine grupikohtumise ajal igal hetkel. Teil on õigus ka tagantjärgi teie lapse antud andmete kasutamise nõusolek tagasi võtta, kuid kuna seos lapse isikuga pseudonüümitakse ja nõusolekulehed kustutatakse anonüümsuse tagamise eesmärgil jäädavalt kolm kuud peale grupikohtumiste läbiviimist (eeldatavasti 2026. aasta II kvartaliks), siis me ei saa garanteerida, et teie lapse andmed on tuvastatavad kogutust tagantjärgi ja seega ei pruugi saada tagasiulatuvalt ka lapse antud andmete kasutamise nõusolekut tagasi võtta. Kui teil on soov tagantjärgi nõusolek tagasi võtta ja annate sellest teada enne kolme kuu täitumist pärast intervjuud, siis võimalusel eemaldame teie lapse andmed

Teil on õigus esitada vastuväiteid oma isikuandmete ja lapse antud andmete töötlemise kohta ja esitada kaebus Andmekaitse Inspeksioonile, võite samuti pöörduda uuringu tellija poole ja tellija andmekaitse spetsialisti poole (kontaktandmed leiate nõusolekulehel lõpust) või esitada ka kaebus e halduskohtule.

Nõusolekuvorm

Palun täitke allolev osa, et kinnitada oma nõusolek.

Mind, _____ (Teie nimi), on teavitatud uuringu eesmärgist ja korraldusest.

Lisa 3: Informeeritud nõusolekuvorm lapsevanemale

Olen nõus, et minu laps / eestkostetav _____ (lapse nimi)
osaleb „Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ja selle indikaatorite väljatöötamine” uuringus
, laste grupiintervjuul: „Heaolu Eesti laste käsitus”: ☐ Jah ☐ Ei
Olen nõus, et minu lapse osas kogutakse kaudselt eriliigilisi isikuandmeid (milleks on uuringus osaleva
lapsega seotud asutuse tüüp): ☐ Jah ☐ Ei
Olen nõus, et lapse vastuseid salvestatakse audiofailina ☐ Jah ☐ Ei
Olen nõus, et lapse vastuseid säilitatakse pseudonüümituna (lapse isik ei ole tuvastatav) ja kasutatakse
uurimis- ja teadustöös ☐ Jah ☐ Ei

Allkiri: _____ Kuupäev: _____

Kui Teil tekib küsimusi uuringu kohta, võtke palun ühendust uuringu vastutava kontaktisikuga:

Kristi Asser

Tartu Ülikool

Telefon: 53540433

E-post: kristi.asser@ut.ee

Küsimustega võib pöörduda ka uuringu tellija Sotsiaalministeeriumi kontaktisiku poole:

Mari Sarv, e-post: mari.sarv@sm.ee.

Andmekaitsealaste küsimuste korral saab pöörduda:

- Andmekaitse Inspeksiooni, e-post: info@aki.ee
- Sotsiaalministeeriumi andmekaitse spetsialist, andmekaitse@sm.ee